

Sygn. akt II PSK 367/21

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z powództwa W. W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej
w B.

o uchylenie kary dyscyplinarnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 9 lutego 2022 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 maja 2021 r., sygn. akt III APa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2020 r., IV P [...], Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w T., w sprawie o uchylenie kary dyscyplinarnej wobec W. W. , oddalił odwołanie wobec pozwanego Skarbu Państwa - Zakładu Karnego nr [...] w G. (pkt I), uwzględnił odwołanie wobec pozwanego Skarbu Państwa - Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w B. i zmienił orzeczenie Dyrektora Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w B. z 21 czerwca 2017 r. w ten sposób, że uchylił w całości to orzeczenie i umorzył postępowanie dyscyplinarne w pierwszej instancji (pkt II) oraz zniósł między stronami koszty postępowania (pkt III).

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] w wyroku z dnia 19 maja 2021 r., III APa [...] i III APz [...], rozpoznając apelację strony pozwanej oraz zażalenie powódki od powyższego wyroku, zmienił postanowienie zawarte w punkcie III i odstąpił od obciążenia Skarbu Państwa - Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej kosztami procesu; w pozostałym zakresie oddalił zażalenie, oddalił apelację, orzekł o kosztach zastępstwa procesowego oraz zniósł pomiędzy stronami koszty postępowania zażaleniowego.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie: art. 19 § 1 i 2 w związku z art. 198, art. 386 § 6, art. 378 w związku z art. 194 § 1 i 2 w związku z art. 198, 67 § 2 k.p.c. oraz art. 263 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1415).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi, gdyż Sądy rozpoznające sprawę błędnie uznały, że w sprawie doszło jedynie do sprecyzowania oznaczenia strony pozwanej. Skarżący podniósł, że na sądzie nie ciąży - wynikający z uregulowania przyjętego w art. 67 § 2 k.p.c. - obowiązek właściwego określenia jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, stąd Sąd nie jest władny oznaczyć Skarbu Państwa jako strony w sytuacji, gdy powód określa jako pozwanego jednostkę Skarbu Państwa. Nie jest to bowiem czynność o charakterze technicznym.

W odpowiedzi na skargę powódka wniosła o jej oddalenie oraz obciążenie pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego w całości, w tym o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Pozwany jest przekonany, że wniesiona przez niego skarga powinna zostać rozpoznana z uwagi

na jej oczywistą zasadność, której upatruje w nieprawidłowym postępowaniu sądu, który dokonał sprostowania oznaczenia strony pozwanej.

Stanowiska skarżącego Sąd Najwyższy jednak nie podziela, wobec czego wskazana okoliczność nie stanowi przesłanki przemawiającej za potrzebą przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się, że powoływanie się na "oczywistą zasadność" skargi kasacyjnej wymaga od skarżącego wykazania kwalifikowanego naruszenia prawa, a więc zastosowania przepisu błędnie interpretowanego, co spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, dotkniętego brakami widocznymi "gołym okiem", bez potrzeby dokonywania głębszej analizy prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 19 grudnia 2020 r., IV CSK 451/20, LEX nr 3148198 oraz z dnia 5 lipca 2021 r., III CSK 209/20, LEX nr 3230216).

W świetle dotychczasowego orzecznictwa odnoszącego się do problematyki, będącej przedmiotem zaskarżenia, rzekoma wadliwość zaskarżonego wyroku, z całą pewnością nie ma charakteru kwalifikowanego. Sąd Najwyższy dopuszcza bowiem usunięcie przez sąd pracy błędnego oznaczenia strony pozwanej w trybie art. 130 § 1 zdanie drugie w związku z art. 467 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2008 r., II PK 16/08 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 39). Nie budzi wątpliwości, co zostało zaakcentowane w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2016 r., III PZP 7/16 (OSNP 2017 nr 4, poz. 37; Palestra 2017 nr 4, s. 87, z glosą T. Przesławskiego; OSP 2017 nr 10, poz. 101, z glosą M. Grześków), że stroną pozwaną w sprawie z odwołania funkcjonariusza Służby Więziennej od orzeczenia oraz postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne jest Skarb Państwa - jednostka organizacyjna, której kierownik wydał to orzeczenie lub postanowienie (art. 263 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 713 ze zm. w związku z art. 67 § 2 k.p.c.), a sądem właściwym do rozpoznania odwołania jest sąd okręgowy (art. 17 pkt 1 k.p.c.).

Należy zwrócić uwagę na pogląd wyrażony w wyroku z dnia 13 czerwca 1980 r., IV CR 182/80 (OSNC 1981 nr 2-3, poz. 30), w którym Sąd Najwyższy

wyjaśnił, że wyznaczenie podmiotowego zakresu procesu jest aktem woli podmiotu wszczynającego postępowanie. Wciąganie do procesu niewłaściwej osoby wynika więc z wady aktu woli powoda, a taka wola - jako wada czynności procesowej - może być usunięta tylko w sposób przewidziany w ustawie procesowej. Z tego zaś punktu widzenia należy odróżnić niewłaściwe oznaczenie strony od niewłaściwego doboru podmiotów procesu. W sytuacji pierwszej - czyli również wtedy, gdy - nie orientując się, kto według przyjętej konstrukcji prawnej powinien być stroną - powód wciągnął do procesu niewłaściwego pozwanego (np. jednostkę organizacyjną osoby prawnej zamiast tę osobę, naprawienie wady następuje w drodze sprostowania oznaczenia stron. Polega ono na uzupełnieniu lub konkretyzacji (lecz nie na zmianie) pierwotnego oznaczenia strony i - w konsekwencji tego - wyeliminowaniu przez sąd z procesu osoby niewłaściwej oraz wezwaniu do udziału w sprawie innej, właściwej, odpowiednio do woli powoda. Stanowisko to znalazło również potwierdzenie w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym dopuszczono możliwość sprostowania (sprecyzowania) oznaczenia pozwanego, bez zastosowania podmiotowego przekształcenia powództwa, o którym mowa w art. 194 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2017 r., I PZ 31/16, LEX nr 2238245 i przywołane w nim orzecznictwo).

W postanowieniu z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 126/10 (LEX nr 844757) Sąd Najwyższy podkreślił, że podmiotowe przekształcenie powództwa staje się aktualne dopiero wówczas, gdy wady w wyznaczeniu przez powoda podmiotowych granic procesu nie można naprawić w drodze sprostowania oznaczenia stron. W postanowieniu z dnia 9 sierpnia 2000 r., I CKN 749/00 (LEX nr 52784), uznał za niedopuszczalne odrzucenie pozwu z powodu braku zdolności sądowej strony pozwanej w sytuacji, w której powód oznaczył tę stronę jako "Urząd Dzielnicy Gminy (...)" zamiast odpowiedniej Gminy. W wyroku z dnia 18 czerwca 1998 r., II CKN 817/97 (OSNC 1999 nr 1, poz. 16, Sąd Najwyższy wskazał na możliwość uściślenia oznaczenia strony przez sąd drugiej instancji w trybie art. 350 k.p.c., a w wyroku z dnia 1 kwietnia 2003 r., II CKN 1422/00 (LEX nr 583950), uznał za niedopuszczalne odrzucenie pozwu z powodu braku zdolności sądowej w sytuacji, w której jako stronę pozwaną wskazano zamiast osoby prawnej niemającą zdolności sądowej jednostkę organizacyjną osoby prawnej. Stanowisko takie Sąd

Najwyższy zajmował także w postanowieniach z dnia 28 stycznia 2004 r., IV CK 183/03 (LEX nr 530709) i IV CK 307/03 (LEX nr 578045) oraz w wyrokach: z dnia 16 listopada 2006 r., II CSK 143/06 (LEX nr 439193); z dnia 18 maja 2007 r., I CSK 75/07 (LEX nr 287775); z dnia 7 maja 2008 r., II CSK 10/08 (LEX nr 420377); z dnia 18 września 2008 r., II PK 16/08 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 39); z dnia 4 marca 2010 r., I PK 177/09 (OSNP 2011 nr 15-16, poz. 206); z dnia 19 października 2010 r., II PK 99/10 (LEX nr 687027) i z dnia 1 czerwca 2012 r., II PK 262/11 (Polski Proces Cywilny 2013 nr 3, s. 424, z glosą M. Nawrockiego). Ma ono także potwierdzenie w poglądach doktryny (w literaturze zob.: M. Nawrocki: Proceduralne utrudnienia w dochodzeniu roszczeń pracowniczych na etapie inicjowania postępowania sądowego, PiZS 2011 nr 10, s. 22; M. Malczyk: Podmiotowa zmiana powództwa po stronie pozwanej (dopozwanie) w sprawach z powództwa pracownika, Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej 2017 nr 4, s. 303).

Powracając na grunt niniejszej sprawy trzeba stwierdzić, że wadliwość w znaczeniu strony pozwanej podlegała usunięciu w drodze sprostowania. Sąd Apelacyjny stwierdzając, że w postępowaniu sądowym Skarb Państwa powinien być reprezentowany przez Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w B. którego dyrektor wydał zaskarżone orzeczenie dyscyplinarne, uznał za błędne dodatkowe wezwanie do udziału w sprawie Zakładu Karnego nr[...] w G. . Sąd drugiej instancji, uzasadniając swoje stanowisko w tym przedmiocie odwołuje się co prawda do wyroku z 9 maja 2018 r. Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie, III APa [...], podnosząc, że na podstawie art. 386 § 6 k.p.c. jest związany wykładnią w nim przyjętą. Mimo tego jednak w dalszej części uzasadnienia prawidłowo przytacza orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazujące na możliwość usunięcia wadliwości w oznaczeniu strony pozwanej w drodze sprostowania.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów oparto na § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).

a.s.